

هجوم نرم افزارهای موبایل به حریم خانواده

چند روز قبل در یکی از دبیرستان‌های دخترانه پایتخت، جلسه‌ای با اولیای مدرسه تشکیل شده بود که موضوع این جلسه بحثی بود که البته تا همین چند ماه اخیر نیز از سوی برخی مسئولان جدی گرفته نمی‌شد.

نرم افزار وی‌چت، حریم خصوصی، فضای مجازی، فیسبوک

هجوم نرم افزارهای موبایل به حریم خانواده

چند روز قبل در یکی از دبیرستان‌های دخترانه پایتخت، جلسه‌ای با اولیای مدرسه تشکیل شده بود که موضوع این جلسه بحثی بود که البته تا همین چند ماه اخیر نیز از سوی برخی مسئولان جدی گرفته نمی‌شد.

در این جلسه، مسئولان مدرسه نسبت به تبعات وجود نرم افزار «وی‌چت» در گوشی‌های هوشمند دانش آموزان بحث کرده و از اولیا درخواست کرده بودند مراقب این نرم افزار به ظاهر ساده در گوشی فرزندان‌شان باشند.

این روزها داشتن گوشی هوشمندی که به نرم افزار ارتباطی مثل وی‌چت مجهز باشد، پول زیادی نمی‌خواهد و حتی می‌توان با هزینه ای کمتر از 300 هزار تومان هم گوشی داشت که مجهز به وی‌چت یا نرم افزارهای مشابه باشد.

اما همین نرم افزار رایگان که ابتدا خیلی هم مهم تلقی نمی‌شد، حالا آسیب‌های اجتماعی‌اش به مرزی رسیده که اولیای مدرسه‌ای را دور هم جمع می‌کند، نوجوانان زیادی را به آغوش خطر می‌سپارد و در نهایت مسئولان را مجبور می‌کند که این امکان نرم افزاری را روی گوشی‌های هوشمند فیلتر کنند.

شما کافی است ابتدا این نرم افزار را در گوشی خود نصب کنید، در سامانه ثبت نام آن عضو شوید تا در گام اول، این نرم افزار همه دوستان‌تان را که با ثبت شماره تلفن هایشان در این نرم افزار عضو هستند، به شما معرفی کند.

بعد از این مرحله است که می‌توانید با خرید یک بسته اینترنت گوشی که ماهی حداکثر ده هزار تومان هزینه دارد یا با استفاده از اینترنت بدون سیمی که در منزل یا محل کار دارید، به دوستان‌تان به طور رایگان پیام متنی، صوتی و تصویری بفرستید، تماس تلفنی بگیرید و در هزینه‌های خود صرفه جویی کنید.

اما ایراد بزرگ کار این است که حریم خصوصی شما در این نرم افزار مورد تهدید قرار می‌گیرد و نمی‌توانید خود را از دسترس غریبه‌ها دور نگه دارید.

این اتفاق در مورد نوجوانانی که بیشتر در معرض آسیب و سوءاستفاده هستند، از اهمیت بیشتری برخوردار است. مثلاً اگر نوجوانی، نرم افزار وی‌چت را در گوشی هوشمندش نصب کرده و در یک مکان عمومی باشد، دیگر افرادی هم که در مجاورت او قرار دارند و از همین نرم افزار استفاده می‌کنند، می‌توانند تا شعاع چند صد متری او را شناسایی کرده و برایش پیام بفرستند.

حتی این نرم افزار به امکاناتی مجهز است که اگر گوشی را با دست تکان دهید، دیگر گوشی‌های تکان خورده در همان لحظه را شناسایی کرده و امکان ارتباط بین آنها را برقرار می‌کند. بنابراین تصور کنید کودک و نوجوان شما بدون آن که متوجه باشید می‌تواند مخاطب افرادی قرار بگیرد و حتی با کسانی دوست شود که نه آنها را می‌شناسد و نه شما آنها را می‌شناسید.

درواقع مهم‌ترین عامل برقراری ارتباط و دوستی در وی‌چت، نزدیکی مکانی و فیزیکی است؛ در حالی که در مجاورت فردی قرار داشتن، اصلاً به معنی بی‌خطر بودن و درست‌کار بودن او نیست.

مجلس پیگیری می‌کند

پس از فیلتر شدن وی‌چت، پرسشی که پیش می‌آید این است که آیا با فیلتر کردن این برنامه‌ها، مشکل حل می‌شود یا باید به دنبال راه‌حل‌های مناسب‌تری بود؟ بسیاری از کارشناسان معتقدند روشنگری و آموزش برای شناخت بیشتر خانواده‌ها و کاربران موبایل و اینترنت را به حل پایدارتر و مناسب‌تری است، اگرچه اکنون هم نمی‌توان نسبت به مخاطرات اجتماعی و

آسیب هایی که چنین نرم افزارهایی به خانواده ها و بویژه جوانان وارد می کند بی اعتنا بود.

فرج الله عارفی، نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس در گفت و گو با جام جم خبر می دهد که یکی از اعضای کمیسیون اجتماعی در حال تدوین طرحی برای نظارت بر این گونه نرم افزارهای ارتباطی در گوشی های هوشمند است و بزودی این طرح مورد بررسی نمایندگان مجلس قرار می گیرد.

عارفی بر این باور است که نرم افزارهایی مثل وی چت، حریم خصوصی شهروندان را نقض می کند و آسیب های اجتماعی متعددی را در خانواده ها برجا خواهد گذاشت.

به گفته این نماینده مجلس، استفاده از امکانات پیشرفته برای رشد و تعالی جوانان الزامی و مهم است، ولی برای استفاده از تولیدات کشورهای غربی باید شرط احتیاط هم لحاظ شود، زیرا بسیاری از تولیدات و فناوری های ارتباطی صادر شده از سوی این کشورها، مصالح واقعی مردم را در نظر نمی گیرد.

هجمه فرهنگی

مهدی لبیبی، جامعه شناس نیز در گفت و گو با تسنیم تاکید می کند که فضای مجازی در کنار برخورداری از مزایا و اثرات منفی فراوان، موانع و تهدیداتی نیز به همراه دارد که باید مورد بررسی قرار گیرد و حضور فضای مجازی موجب می شود انسان از دنیای واقعیت فاصله گرفته و خیال پروری و خیال پردازی در او تقویت شود و این امر در تمام لایه های زندگی او نیز تاثیرگذار شود.

به اعتقاد لبیبی، کاربران بویژه نوجوانان و جوانان از حضور در برخی فضا های مجازی دچار آسیب جدی خواهند شد و این گروه در فضای مجازی به دلیل نداشتن قوه تجزیه و تحلیل کافی در مواجهه با مفاهیم و اطلاعات انحرافی، پایین بودن سطح دانش علمی و برخورداری از حداقل آگاهی های دینی تحت تاثیر باور های دروغین و هجمه های فرهنگی قرار می گیرند.

حراج اطلاعات شخصی در وی چت

محمد امینی مطلق، محقق و کارشناس رسانه هم تاکید می کند که در گام نخست نصب این برنامه، متاسفانه به دلیل آگاهی نداشتن، کاربر اجازه استفاده از اطلاعات شخصی را که هنگام نصب پرسیده می شود، به سرور می دهد و بعد از نصب و عضویت در این ابزار با ارائه شماره تلفن همراه، کد چهاررقمی را از سوی سرور آمریکایی از طریق پیامک دریافت می کند.

اما همین روند عضویت در وی چت سرآغاز در معرض خطر قرار دادن اطلاعات شخصی است و با بارگزاری هر نوع تصویر و متن در این شبکه اجتماعی، فضای امنیتی و حریم خصوصی افراد را در معرض سودجویان قرار می دهد.

نکته قابل تامل دیگری که امینی به تسنیم می گوید، میزان سوءاستفاده و تجاوز ذهنی در ابزار وی چت است که به کاربران کم سن و سال اعمال می شود که متاسفانه به دلیل در دسترس بودن این ابزار و استفاده آسان آن، خطرات زیادی را برای این نسل در پی دارد.

حتی گفته می شود در شش ماه نخست امسال هکرها و سودجویان از طریق ابزار وی چت از کاربران این ابزار در حدود دو میلیارد دلار اخاذی کرده اند و اغلب کاربران اصلی این اپلیکیشن دختران هفت تا 15 سال و پسران 9 تا 15 سال بوده اند.

همچنین سرقت اطلاعات و تصاویر از طریق وی چت های جعلی، امکان تهدید کاربران وی چت از طرف سودجویان و هکرها، گسترش اختلالات روانی، سلب امنیت روانی، بیماری های موبایلی و اینترنتی، بلوغ زودرس و مشکلات رفتاری از دیگر خطراتی این فناوری است که بنیان خانواده ها را تهدید می کند.

توصیه هایی برای والدین

به دلیل وجود برخی آسیب هاست که جامعه شناسان و روان شناسان درباره استفاده کودکان و نوجوانان از فناوری های نوین گوشی های موبایل بارها هشدار داده اند که در ادامه به برخی از این توصیه ها اشاره خواهیم کرد.

– نسبت به افرادی که با کودک و نوجوان شما ارتباط تلفنی دارند حساس باشید و اجازه ندهید هر فردی با او تماس تلفنی

برقرار کند یا با استفاده از فناوری های نوین گوشی های هوشمند با او در ارتباط باشد.

– از محتویات گوشی فرزند کم سن و سال خود آگاهی داشته باشید و اجازه ندهید که هر محتوای صوتی و تصویری که دوست داشت در اختیار داشته باشد.

– به کودک و نوجوان باید آموخت که ارتباط از طریق فناوری هایی مثل وی چت، هیچ فرقی با گفت و گوی حضوری با یک فرد غریبه و ناشناس در خیابان ندارد.

– باید به فرزندان آموخت که اطلاعات شخصی و خانوادگی را از طریق گوشی های هوشمند در اختیار عموم قرار ندهند.

– مراقب باشید که کودک و نوجوان شما با افراد غریبه ای که در وی چت یا دیگر نرم افزارهای مشابه با او آشنا شده است، ملاقات حضوری ترتیب ندهد.

– باید به فرزندان در حال بلوغ آموخت که ادب، نزاکت و اخلاق محیط واقعی را در محیط های مجازی مثل گوشی های هوشمند رعایت کنند.

– باید به کودکان هنر دوست یابی سالم از طریق محیط های نظارت شده والدین آموزش داده شود.

نگرانی اوباما از فیسبوک

دغدغه دسترسی آزاد کودکان و نوجوانان به امکانات نرم افزاری و اینترنتی جدید فقط مختص ایرانی ها نیست و این موضوع را باید یک نگرانی جهانی به حساب آورد.

حتی باراک اوباما، رئیس جمهور آمریکا نیز چندی پیش دسترسی دخترانش را به شبکه اجتماعی فیسبوک محدود کرد.

به گفته اوباما و همسرش، «مالیا» پانزده ساله دسترسی محدودی به این شبکه دارد، در حالی که «ساشا» دوازده ساله هنوز آنقدر بزرگ نشده که بتواند از این وب سایت استفاده کند.

همسر رئیس جمهور آمریکا هم عنوان کرده بود که به اعتقاد من فیسبوک برای کودکان و نوجوانان مناسب نیست. بویژه این قشر از اجتماع که در مرکز توجه مردم قرار دارد. برخی مسائل بی اهمیت در شبکه های اجتماعی وجود دارد که کودکان و نوجوان نباید در آنها دخیل شوند؛ بنابراین تلاش می کنیم تا از آنها در مقابل این موارد حمایت کنیم.